

הדרך לעזה

שמשון ביכלר ויהונתן ניצן

הגדה השמאלית
20 בדצמבר, 2025

לכל הרוצה קריאת רקע

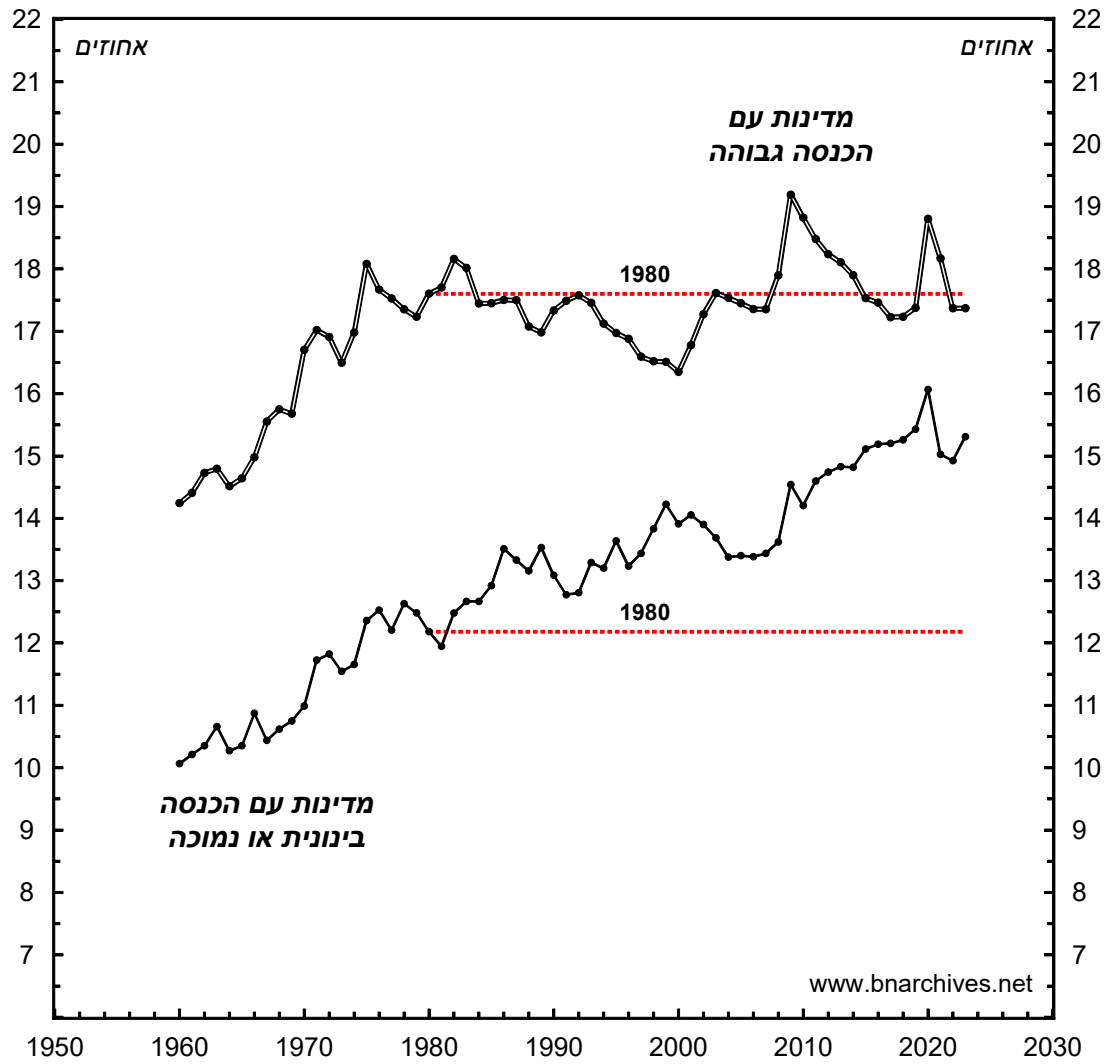
ניצן, יהונתן ושמשון ביכלר. 2024. הדרך לעזה: על משטרי הכוח וכנסיות האל העליון היחיד. מונטריאול וירושלים: The Bichler & Nitzan Archives. <https://bnarchives.net/id/eprint/841>

ביכלר, שמשון ויהונתן ניצן. 2025. "ויקיפדיה אקספרס, שרותי סבוטז". נובמבר: 1-24. <https://bnarchives.net/id/eprint/873>

Bichler, Shimshon, and Jonathan Nitzan. 2024. "The Road to Gaza". *Working Papers on Capital as Power* (2024/01, August): 1-19. <https://bnarchives.net/id/eprint/830>

Bichler, Shimshon, and Jonathan Nitzan. 2024. "The Road to Gaza, Part II: The Capitalization of Everything". *Real-World Economics Review* (109, November): 18-28. <https://bnarchives.net/id/eprint/846>

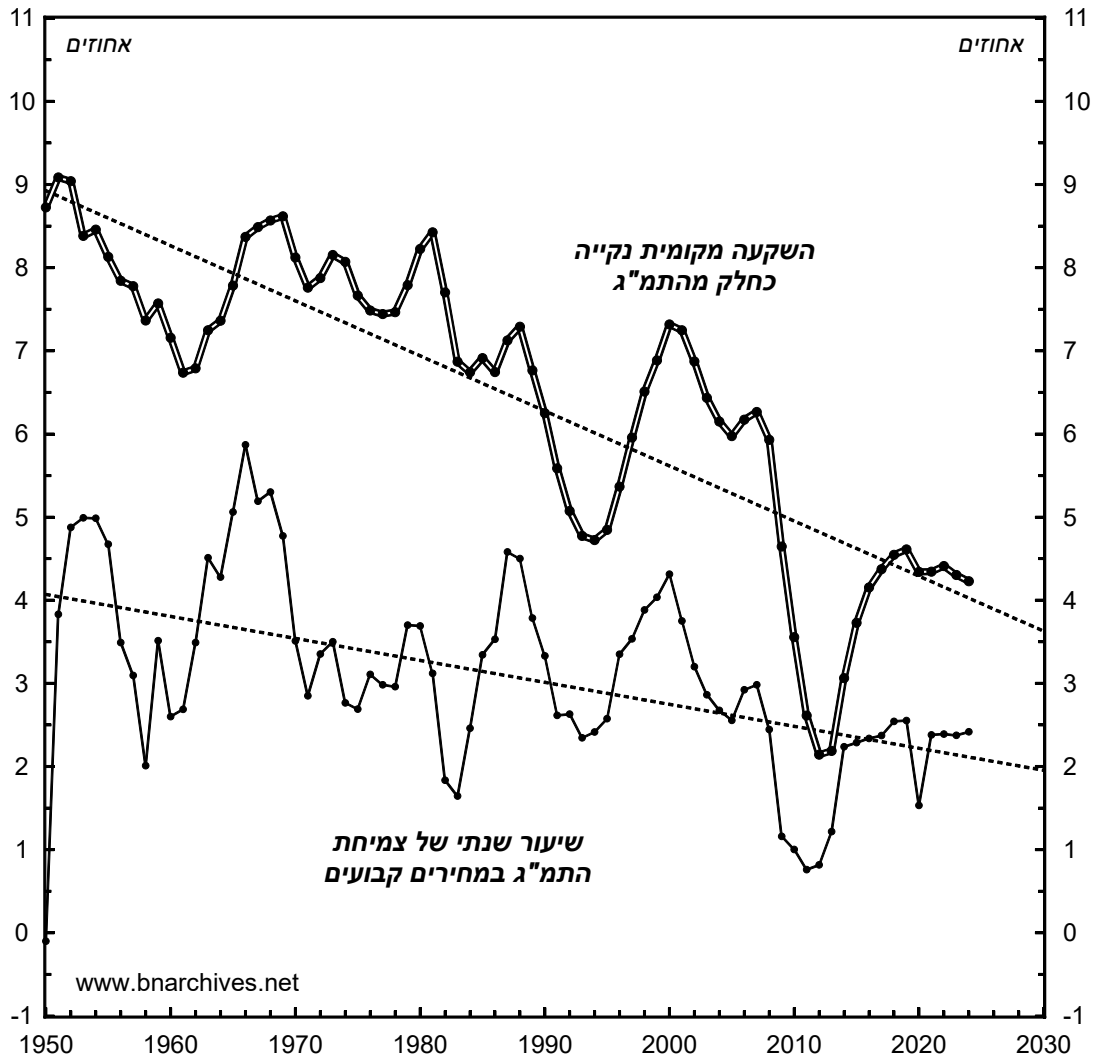
תרשים 1
ההוצאה הממשלתית לצריכה ציבורית כאחוז מהתמ"ג
במדינות העשירות ובמדינות הבינוניות והעניות, 2023-1960

הערות: נקודת החיתוך בין המדינות הבינוניות לבין העשירות הינה 13,935 דולר בהכנסה לאומית גולמית לנפש ב-2024, על פי שיטת אטלס הבנק העולמי.

SOURCES: World Development Indicators, Online 2025.

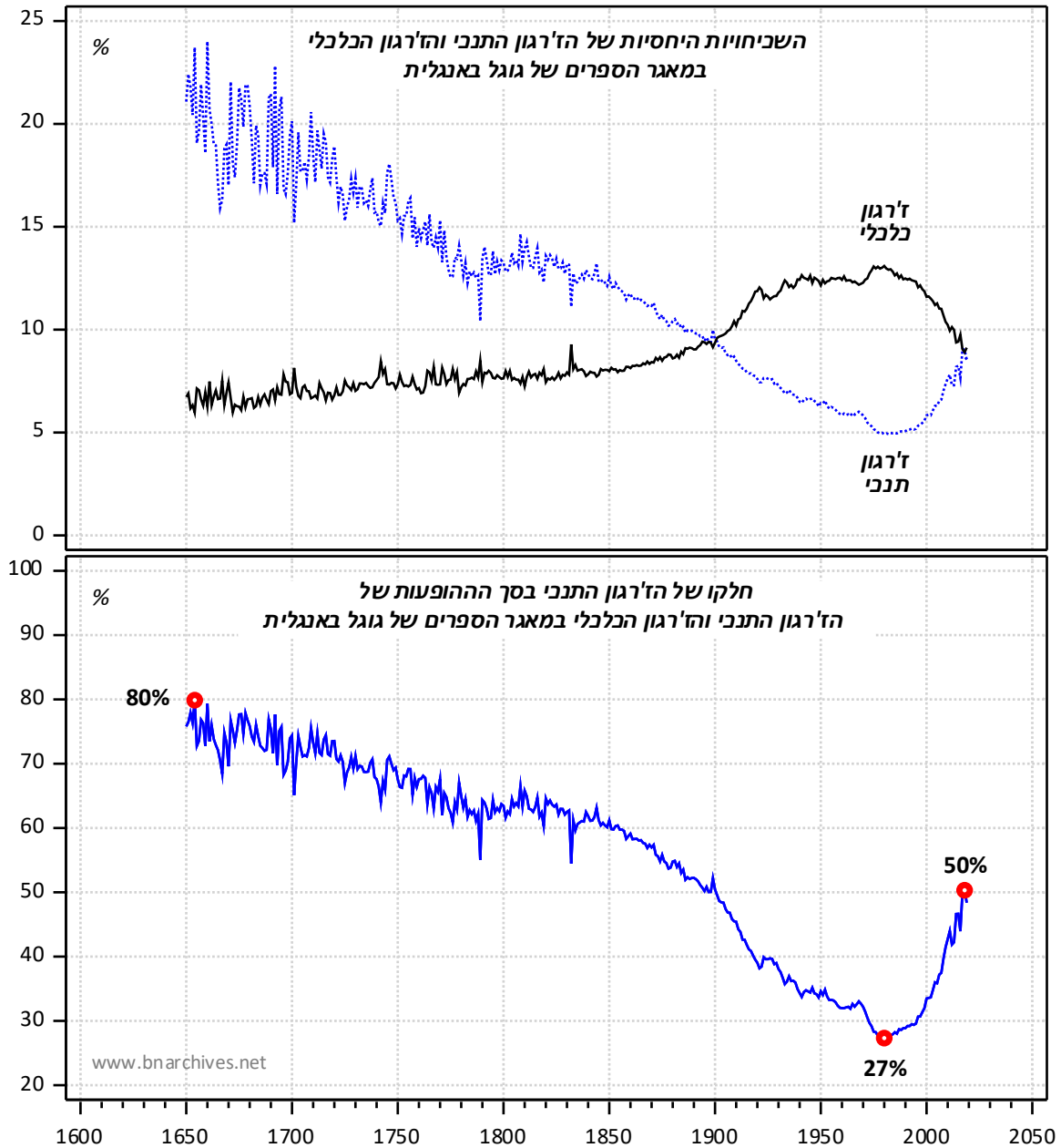
תרשים 2
 השקעה וצמיחה בארה"ב, 1950-2024
 (ממוצעים עוקבים של חמש שנים)

הערות: שני הקווים המקווקים מייצגים את רגרסיות הזמן הליניאריות של שתי הסדרות. התמ"ג במחירים קבועים מתקבל מן היחס בין התמ"ג הנומינלי לבין מדד מחירי התמ"ג (GDP deflator).

SOURCES: U.S. Bureau of Economic Analysis through IHS Markit (mnemonics: NDIP for net private domestic investment, GDP for gross domestic product and PDIGDP for the GDP deflator).

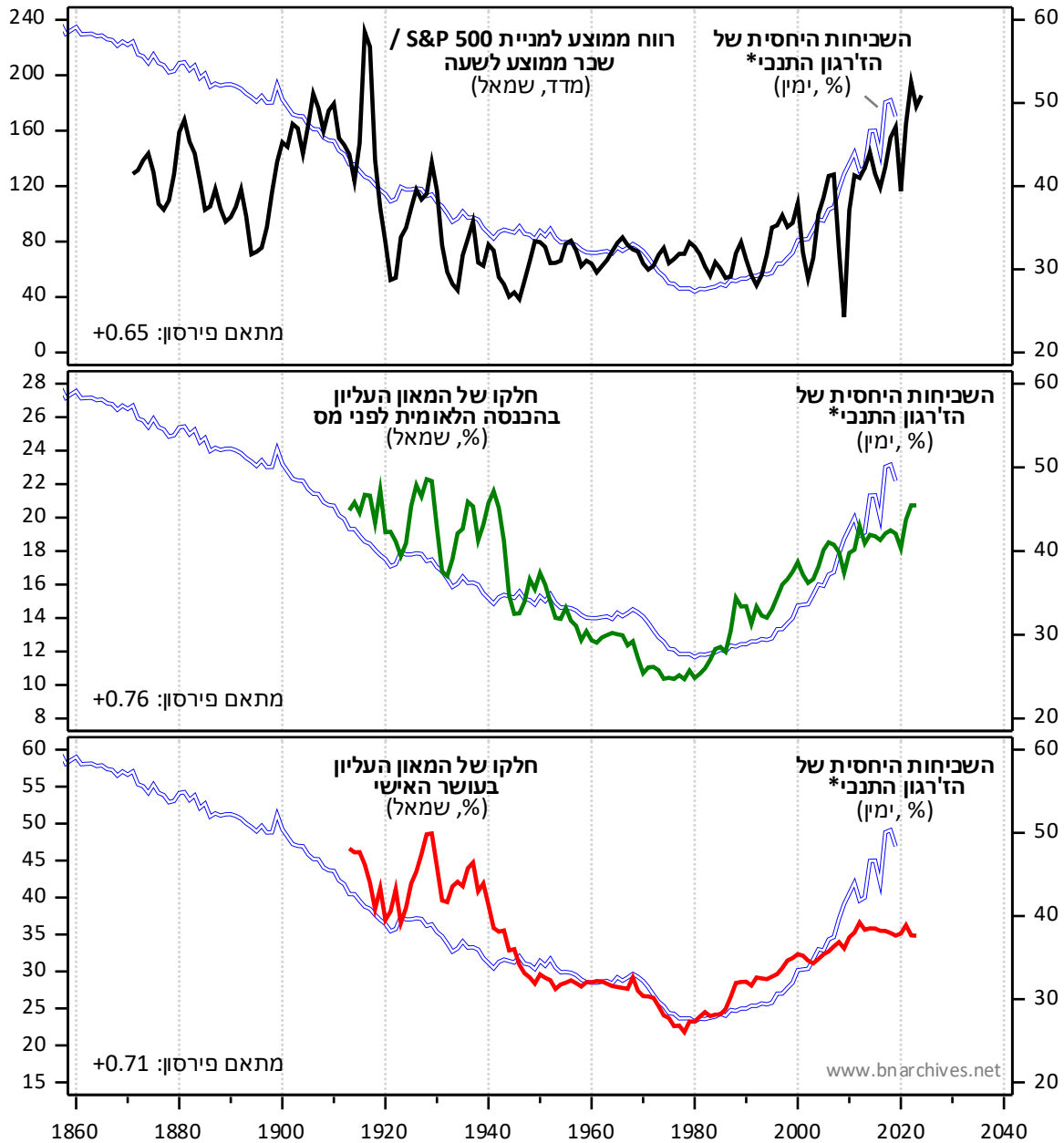
תרשים 3
 אמונה לעומת רציונאליות: לפיתת הכנסיות, 2019-1650

הערות: הקטגוריה "ז'רגון" תכני (או כלכלי) מוגדרת במחקרו של בלייר פיקס, כ-1,000 המילים המופיעות בתדירות גבוהה מ-50 למיליון מילים בקורפוס התכני (או הכלכלי) ושכיחותם בקורפוס המקור שלהן (תכני או כלכלי) היא הגבוהה ביותר יחסית לשכיחותם במאגר גוגל של השפה האנגלית. "הז'רגון התכני" נברר מתוך 22 תרגומים באנגלית מודרנית של התנ"ך שיצאו לאור בשנים 1901-2016. "הז'רגון הכלכלי" נברר מתוך 43 ספרי לימוד במבוא לכלכלה שיצאו לאור בשנים 2004-2014. מאגר גוגל של ספרים בשפה האנגלית מכיל כ-800 מיליארד מילים מתוך ספרים שפורסמו בתקופת 1470-2019. סדרות השכיחות השנתית באחוזים של הז'רגון התכני/כלכלי מחושבות על בסיס הספרים במאגר גוגל של השפה האנגלית שפורסמו באותה שנה.

SOURCE: Blair Fix (2022) "Have We Passed Peak Capitalism?", *Real-World Economics Review*, No. 102, December, pp. 55-58. <https://economicsfromthetopdown.com/2022/07/12/have-we-passed-peak-capitalism/>. הנתונים הגולמיים בתרשים, סופקו על ידי המחבר בלייר פיקס ועובדו באישורו.

תרשים 4 חלוקת ההכנסה והעושר בארה"ב ולפיתת הכנסיות, 2024-1860

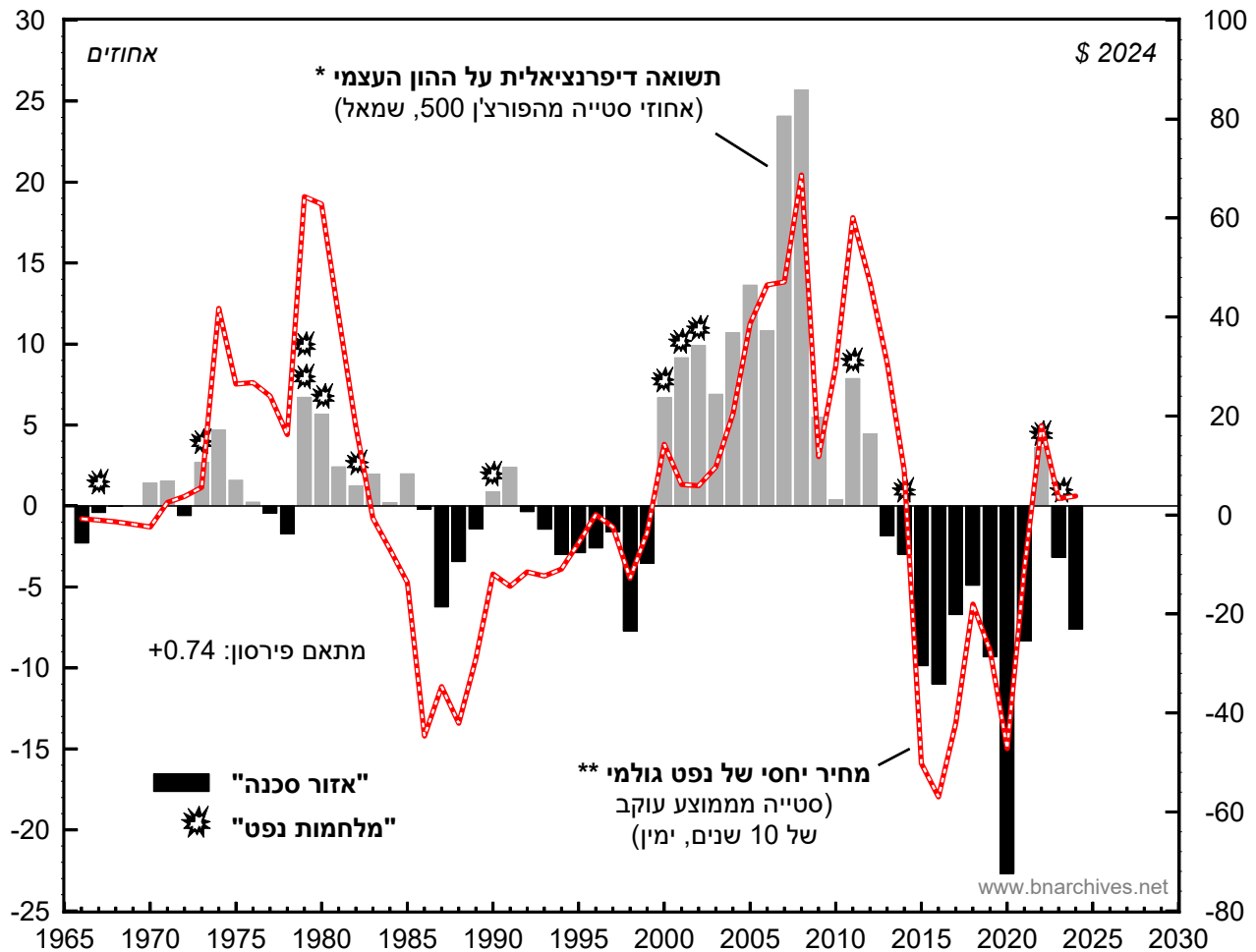
* השכיחות היחסית של הז'רגון התנכי היא חלקו באחוזים מסך ההופעות של הז'רגון הכללי והז'רגון התנכי בספרי מאגר גוגל של השפה האנגלית (כמוצג בלוח התחתון בתרשים 3).

הערות: שיעור השכר הממוצע לשעה משרשר את נתוני השכר הממוצע לשעה של העובדים בייצור תעשייתי עד שנת 1946 יחד עם נתוני השכר הממוצע לשעה של העובדים בסקטור העסקי (ללא עובדי חוות) מ-1947 ואילך. הנתונים לחישוב היחס רווח למניה/שכר לשעה מגיעים עד שנת 2024. הנתונים על ההכנסות לפני מס והעושר האישי של המאון (1% העליון מגיעים עד 2023. לחישובי השכיחות היחסית של הז'רגון התנכי, ראה תרשים 3.

מקורות: השכיחות היחסית של הז'רגון התנכי מחושבת מנתוניו של בלייר פיקס: Blair Fix (2022) "Have We Passed Peak Capitalism?", *Real-World Economics Review*, No. 102, December, pp. 55-58 (<https://economicsfromthetopdown.com/2022/07/12/have-we-passed-peak-capitalism>). נתוני הרווח למניה במדד S&P 500 נלקחו ב-19 לאוגוסט 2025 מ-Robert J. Shiller's online data archives כסדרה חודשית ועובדו לממוצעים שנתיים (http://www.econ.yale.edu/~shiller/data/ie_data.xls). סדרות הנתונים על שיעור השכר לשעה הם חיבור של כמה מקורות שנלקחו מ-*Historical Statistics of the United States, Millennial Edition*: שיעור השכר לשעה בכל ענפי התעשייה, שנים 1889-1865 (mnemonic: Ba4290); הכנסה לשעה בכל ענפי התעשייה, שנים 1890-1913 (mnemonic: Ba4299); הכנסה לשבוע של עובדי ייצור בתעשייה, שנים 1918-1914 (mnemonic: Ba4362); הכנסה לשעה של עובדי ייצור בתעשייה, שנים 1938-1919 (mnemonic: Ba4361). מ-IHS Markit: הכנסה ממוצעת לשעה של עובדי ייצור בתעשייה, שנים 1946-1939 (mnemonic: AHPMFNS), מ-Conference Board through IHS Markit: תשלום ממוצע לשעה של כל המועסקים בסקטור העסקי (להוציא מועסקים בחוות), שנים 1947 ואילך (mnemonic: JRWSSNFE). הנתונים על חלקו של המאון (1%) העליון בהכנסה הלאומית ובעושר האישי לקוחים מ-World Inequality Database (mnemonics: sptinc_p99p100_z_US and shweal_p99p100_z_US, respectively).

תרשים 5

דם ונפט במזרח: מלחמות נפט והרווחים הדיפרנציאליים של תאגידי הנפט המרכזיים
מול 500 התאגידים ברשימת הפורצ'ן 500, 1966-2024

* התשואה הדיפרנציאלית על ההון העצמי הינה ההפרש בין התשואה על ההון העצמי של תאגידי הנפט המרכזיים לבין התשואה על ההון העצמי של 500 התאגידים המובילים ברשימת פורצ'ן. נתוני הפורצ'ן 500 עבור 1992-1993 מדווחים ללא חיובי SFAS106.

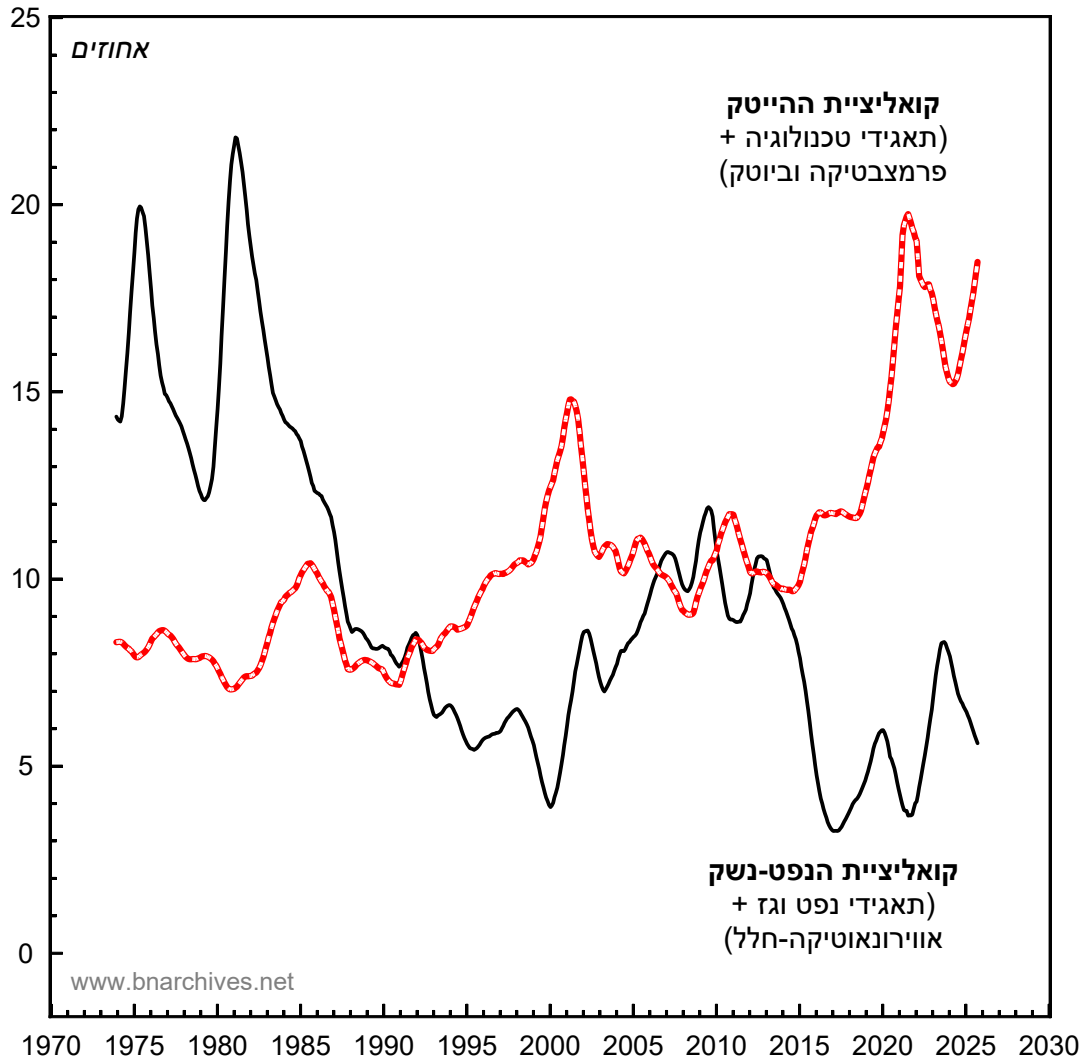
** המחיר היחסי של הנפט הגולמי מבוטא במחירי \$ 2024. הסטייה מבטאת את ההפרש בן המחיר היחסי בשנה הנמדדת והממוצע העוקב שלו בעשר השנים הקודמות.

הערות: בשנות הששים, קבוצת תאגידי הנפט המרכזיים מנתה 6 תאגידים: בריטיש פטרוליום (שהפכה ל-BP-Amoco מאז 1998), שברון, אקסון, מוביל, רויאל-דאץ'-של, ו-טקסו. ב-1999 התמזגו אקסון ו-מוביל והפכו ל-אקסון-מוביל (ExxonMobil), וב-2011 נבלעה טקסו ב-שברון ונתרו כרגע 4 תאגידים בלבד. התשואה על ההון העצמי הינה היחס בין הרווח הנקי לבין הון מניות הבעלים. מלחמות הנפט המסומנות: מלחמת יוני 1967, מלחמת אוקטובר 1973, מהפכת האייתולות באירן ב-1979, הפלישה הרוסית לאפגניסטן ב-1979, מלחמת עירק-אירן ב-1980, פלישת ישראל ללבנון ב-1982, מלחמת המפרץ הראשונה 1990-1991, האינתיפדה השנייה ב-2000, התקפת ה-11 בספטמבר 2001, מלחמות הטרור הדתי ופלישות ארה"ב לעירק ולאפגניסטן (מלחמת המפרץ השנייה) 2001-2003, התלקחות "האביב הערבי" שהפך למלחמות מיליציות צבאיות ב-2011, התערבות איראן, רוסיה, תורכיה, ערב הסעודית וארה"ב במלחמות בסוריה, לוב, תימן ועירק ב-2014, פלישת רוסיה לאוקראינה ב-2022 ומלחמת ישראל-חמאס-חיזבאללה-איראן שהחלה ב-2023.

SOURCES: Return on equity is from Fortune, Compustat through WRDS and Mergent. The price of crude oil is from the IMF via IHS Markit (mnemonic: WORNCOPBRE). The U.S. GDP deflator is from the U.S. Bureau of Economic Analysis via IHS Markit (mnemonic: PDIGDP).

תרשים 6

חלקן של שתי הקואליציות – הנפט-נשק וההייטק – בסך הרווח הנקי הגלובלי של כלל התאגידים הרשומים למסחר בבורסות בעולם, 1973-2025

הערות: הרווח הנקי הוא היחס בין ערך השוק לבין יחס מחיר/רווח. הסדרות הינן חודשיות ומוצגות כממוצע עוקב של 12 חודשים. התצפיות האחרונות הן עבור חודש ספטמבר 2025.

SOURCES: LSEG Workspace (mnemonics: TOTMKWD(MV) and TOTMKWD(PE) for market value and PE of the world total, OILINWD(MV) and OILINWD(PE) for market value and PE of integrated oil & gas; AERSPWD(MV) and AERSPWD(PE) for market value and PE of defense; TECNOWD(MV) and TECNOWD(PE) for market value and PE of technology and PHARMWD(MV) and PHARMWD(PE) for market value and PE of pharmaceutical & biotech.)